

Kæmpebjørneklo

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpe bjørneklo i Fanø Kommune

FANØ KOMMUNE

Baggrunden for indsatsplanen:

I juni I juni 2004 vedtog Folketinget Lov om drift af landbrugsjorder, der bl.a. gjorde det muligt at styrke indsatsen mod kæmpebjørneklo.

Efterfølgende bekendtgørelse om bekæmpelse af bjørneklo revideret januar 2006,

opstillede regler for udarbejdelse af indsatsplaner.

Bekendtgørelsen medfører at hvis der udarbejdes en samlet indsatsplan for hele kommunen, dvs. for både offentlige og private arealer, vil alle grundejere i kommunen være forpligtede til at bekæmpe kæmpebjørneklo. Det kræver en fælles indsats, hvis det i fremtiden skal lykkes at bekæmpe Kæmpe Bjørneklo på alle dens voksesteder.

Indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo er udarbejdet for at opnå en langsigtet og koordineret bekæmpelse af bjørneklo i Fanø Kommune.

I Danmark findes ca. 1450 forskellige plantearter heraf anses 1000 af dem for at være oprindeligt hjemme-hørende. De sidste ca. 450 er plantearter, der er indført og siden har tilpasset sig livsbetingelserne i Danmark. Ganske få indførte plantearter optræder som landskabsukrudt.

Generelt om Kæmpe Bjørneklo

Kæmpe-Bjørneklo kan blive 3-4 meter høj og blandt de største urter i Europa. Op igennem 1900-tallet har planten koloniseret store områder og fortrængt den naturlige vegetation. Planten indeholder giftig plantesaft som kan være sundhedsskadelig for mennesker.

Bjørnekloplanten spirer frem allerede i marts-april måned. Planten lever i flere år, men dør efter første frøspredning. Den gennemgår en vegetativ vækstfase og blomstrer typisk efter 3 til 5 år. Planten formerer sig udelukkende ved frøspredning og kan på næringsfattige jorde, ved høj skygge eller tørkeintensitet og regelmæssig slåning udskyde sin blomstring i helt op til 12 år. Med andre ord har Bjørneklo en meget høj formeringsevne.

Frøene spredes på mange måder hos Kæmpe-Bjørneklo. Nogle naturligt, andre betinget af mennesket. Planten vokser ofte langs vandløb, hvor frøene flyder i stort antal over lange afstande til nye lokaliteter. Mange af menneskets aktiviteter fremmer Kæmpe-Bjørneklos spredning. Eksempelvis vokser planten ofte i grøfter og på græsrabatter, hvor frøene kan sætte sig på bildæk og transporteres over store afstande. De store blomsterskærme har tidligere været brugt til dekorative formål, hvor hele skærme med tørrede frø blev transporteret hjem i de danske stuer. Desuden findes en lang række andre mekanismer for frøspredning, hvor menneskelig aktivitet er involveret, f.eks. ved transport af jord og frø, der sætter sig på tøj eller i dyrepels hos f.eks. får og kvæg. Vinden er desuden en vigtig faktor for lokal spredning, særligt om vinteren, hvor frøene blæser langt omkring over snedækkede, frosne flader.

Mere information findes EU/FSL-rapporten " Kæmpe-bjørneklo - forebyggelse og bekæmpelse".

Kæmpe-Bjørneklo har altså en særdeles god tilpasningsevne til den danske natur og en meget høj frøspredning. Planten har således også fundet vej til Fanø. Hvis man ikke på lokalt plan gør en fælles aktiv indsats for at stande dens udbredelse, kan planten forårsage en tilbagegang af biodiversiteten og skabe ændringer i lokale økosystemer. Kæmpe-bjørneklo er det mest frygtede landskabsukrudt i Danmark, da den kan danne store sammenhængende bestande under de rette betingelser. Herved

udkonkurreres af hjemmehørende vegetation på de invaderede steder, og levesteder for mange insekter og andre dyr forsvinder.

Kæmpebjørneklo har siden 1990'erne været bekæmpet på offentlige arealer i Fanø Kommune. Grunden til at der fortsat er problemer med udbredelse af kæmpebjørneklo er bl.a., at ikke alle private lodsejere har bekæmpet planten på deres jord. Da hver plante sætter tusindvis af frø har den bredt sig fra disse områder til omkringliggende arealer.

Efter endelig vedtagelse af indsatsplanen er det muligt at påbyde private at bekæmpe på egen grund.

Formål

Formålet med indsatsplanen er at ingen kæmpe-bjørneklo i indsatsområdet på noget tidspunkt må sprede frø og at alle planter på længere sigt skal dø.

Lovhjemmel

Indsatsplanen er udarbejdet med hjemmel i Lov om drift af landbrugsjorder (Lov nr. 434 af 9.juni 2004) med efterfølgende bekendtgørelse (BEK nr. 17 af 13/01/2006).

Hvor og for hvem gælder indsatsplanen?

Indsatsplanen gælder for hele Fanø Kommune både for offentlige og privatejede arealer. Alle grundejere er hermed forpligtiget til at bekæmpe kæmpe-bjørneklo på egne arealer.

Tidsfrister for bekæmpelse

Bekæmpelsen skal gentages og kontrolleres flere gange i løbet af en sæson. Det anbefales at bekæmpe to gange mellem den 15. april og 1. juni. Det er vigtigt at starte tidligt, når planterne har to blade og kun er 10-15 cm høje, jo mindre planterne er, jo nemmere er det at bekæmpe dem.

Der er følgende minimumsfrister for bekæmpelse:

Bekæmpelse	Tidspunkt
1. Bekæmpelse	Inden 1. juni
2. bekæmpelse	Inden 15. juni
3. bekæmpelse eller kontrol af foregående bekæmpelser	Inden 1. september

Tilsyn med og påbud om bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Efter første bekæmpelse foretager Fanø Kommune tilsyn én gang om måneden i vækstsæsonen, for at holde øje med at der ikke er planter der blomstrer. Fanø Kommune har til enhver tid mod forevisning af behørig legitimation adgang til arealer omfattet af indsatsplanen.

Hvis man ikke overholder minimumsfristerne ovenfor, udsteder Fanø Kommune et påbud om at foretage bekæmpelsen inden for 14 dage fra påbuddets modtagelse.

Af skrivelsen fremgår det hvornår kommunen vil føre tilsyn med om arbejdet er udført, samt at kommunen kan iværksætte bekæmpelse, hvis denne ikke er udført inden tilsynet. Det fremgår også at ejeren kan straffes med bøde hvis påbuddet ikke efterkommes. Plantedirektoratet lægger ifølge vejledende bilag af 31. juli 2006, op til at bødestørrelsen vil blive på mindst 5.000 kr. og ellers svare til prisen på en eventuel bekæmpelse.

Klagevejledning

Påbud kan påklages til Plantedirektoratet af de berørte lodsejere, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Dansk Landbrug.

Klagen skal indsendes til Fanø Kommune og videresendes med kommunens kommentarer til Plantedirektoratet. Klagen skal være modtaget af Fanø Kommune inden 4 uger fra påbuddets modtagelse.

Hvordan bekæmpes kæmpe-bjørneklo

Enkeltstående planter og bevoksninger op til 200 individer anbefales rodstukket. Metoden er den mest effektive til at slå kæmpebjørneklo ihjel med, men den er arbejdskrævende.

Store forekomster kan slås, afgræsses eller nedpløjes. Det kan være aktuelt at anvende et sprøjtemiddel (glyphosat) til påsmøring eller evt. punktsprøjtning. Påsmøring giver det bedste resultat.

Fanø Kommune anbefaler anvendelse af de manuelle metoder, da de er mest skånsomme overfor miljøet. Anvender man glyphosat, skal alle sikkerhedsmæssige og miljømæssige forskrifter overholdes, og der skal tages hensyn til at bekæmpelsesmetoden ikke må være til skade for økologiske bedrifter.

Forekomster	Bekæmpelsesmetoder	
	Manuelt	Sprøjtning
1-200 individer	Rodstikning	
Store forekomster	Afslåning Afgræsning Nedpløjning	Påsmøring Punktsprøjtning